

5. Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України від 03.11.2022 р. № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення 28.04.2023).

6. Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України: Закон України від 15.03.2022 р. № 2134-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2134-20#n27> (дата звернення 01.05.2023).

7. Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 р. № 590. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#n9> (дата звернення 01.05.2023).

Ігор ГАЛІАХМЕТОВ

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри публічного та міжнародного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЄКТУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Чинна Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695, є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців. Її актуальні положення посилені у результаті внесення змін до законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій у 2022 році.

Провідною обставиною застосування новел у законодавстві України є необхідність формування осучаснених правових механізмів здійснення інвестиційної діяльності в умовах відновлення регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України. Процес відновлення регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України, – це «комплекс першочергових організаційних, фінансових та інших заходів, що спрямовуються на прискорене відновлення об'єктів критичної інфраструктури, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення до стану, що дозволяє забезпечити повернення в регіон внутрішньо переміщених осіб та біженців, створення сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів господарювання» (п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про засади державної регіональної політики»).

План заходів з реалізації зазначеної Державної стратегії складається із середньострокових правових, організаційних, інституційних та інших заходів,

необхідних для реалізації стратегії та програм регіонального розвитку, спрямованих на вирішення інвестиційних завдань стратегії.

Відповідними фінансовими інструментами реалізації Стратегії є плани заходів щодо реалізації Стратегії відповідно на 2021–2023 і 2024–2027 роки; програми та проекти регіонального розвитку; регіональні стратегії розвитку та плани заходів з їх реалізації; державні програми щодо розвитку транскордонного співробітництва, соціально-економічного розвитку окремих територій, угоди щодо регіонального розвитку тощо. Виконання завдань Стратегії також забезпечують проекти регіонального розвитку: Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 р. № 430; Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 605; Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затверджена Законом України від 28.02.2019 року № 2697-VIII; Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 820; Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 р. № 932; інші галузеві стратегії, реалізація яких забезпечує розвиток регіонів та територій; плани заходів щодо реалізації регіональних стратегій розвитку; державні програми. Усі ці та інші стратегічні завдання регіонального розвитку забезпечуються шляхом реалізації інвестиційних проектів і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей.

Дійсно, сучасний інвестиційний проект регіонального розвитку – це комплекс взаємопов'язаних заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних) для розв'язання окремих проблем регіонального розвитку, спрямованих на досягнення цілей, визначених зазначеною Державною стратегією або регіональною стратегією розвитку та/або планом відновлення та розвитку регіонів, що впливає на макрорегіон, регіон чи його частину, оформлений як документ за встановленою законодавством формою, яким визначаються дії учасників проекту, а також ресурси, необхідні для досягнення цілей проекту протягом встановлених строків.

Розробленню цього проекту передують розроблення проектної (інвестиційної) пропозиції. Ця пропозиція розробляється суб'єктом інвестиційної діяльності за формою, затвердженою наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.06.2012 року № 724. Одночасно на етапі підготовки проектної пропозиції проводиться попередня оцінка найважливіших техніко-економічних параметрів, яка надає можливість визначити доцільність подальшого розроблення проекту.

Державна підтримка для розроблення проекту може бути надана суб'єкту інвестиційної діяльності виключно після державної реєстрації проектної пропозиції та оцінки її економічної ефективності, яка проводиться центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики протягом одного місяця у порядку та згідно з критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів

України. Відбір проєктів, для розроблення яких надається державна підтримка, здійснюється на конкурсній основі на підставі даних Державного реєстру проєктів та проєктних пропозицій, а також експертних висновків за результатами проведення експертної оцінки їх економічної ефективності.

Розроблення цього проєкту може здійснюватися як суб'єктом інвестиційної діяльності самостійно, так і іншою організацією на підставі відповідного договору з визначенням завдань, умов та термінів виконання робіт з розроблення проєкту. Кошти державного фонду регіонального розвитку спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів і відповідають пріоритетам, визначеним зазначеною Державною стратегією та відповідними регіональними стратегіями розвитку, згідно з Порядком підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05.04.2021 р. № 299). На регіональну комісію покладено функцію оцінки відповідності інвестиційних програм і проєктів вимогам законодавства. У оцінці та попередньому конкурсному відборі беруть участь інвестиційні програми і проєкти, подані в установленому законодавством порядку такими заявниками: (1) центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим; (2) органами місцевого самоврядування; (3) агенціями регіонального розвитку, утвореними відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики», крім проєктів будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту).

Тривала процедура відбору проєктів призводить до можливості відкриття фінансування лише у другому чи третьому кварталах поточного року, що має наслідком неможливість розпочати будівельні роботи так, щоб завершити їх у поточному році, при цьому здорожчання товарів та послуг веде до необхідності дофінансування проєктів. Введення у 2017 році квотування розподілу проєктів за напрямками (по 10 %) на відповідність пріоритетам, визначеним у Державній та регіональних стратегіях розвитку та планах заходів з їх реалізації; впровадження проєктів співробітництва територіальних громад; підтримка добровільно об'єднаних територіальних громад – призвели до очікування, доки квота наповниться відповідними проєктами, що призводить одночасно до затримки подання цих проєктів до фінансування з бюджету [1].

Ст. 174 Договору про функціонування Європейського Союзу (TFEU) передбачає, що з метою сприяння загальному гармонійному розвитку Союз розробляє та провадить дії, що ведуть до зміцнення його економічної, соціальної та територіальної згуртованості. Реалізація цієї мети відбувається на підставі положень Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) No 1301/2013 від 17.12.2013 р. про Європейський фонд регіонального розвитку та про конкретні положення щодо цілей «Інвестиції в зростання та робочі місця» та про скасування Регламенту (ЄС) No 1080/2006 [2]. Цей Фонд сприяє фінансуванню підтримки, спрямованої на зміцнення економічної, соціальної та територіальної єдності шляхом усунення основних регіональних дисбалансів у Союзі, стимулювання сталого розвитку та структурної перебудови регіональних

економік, включаючи конверсію індустріальних регіонів, що занепадають, та регіонів, розвиток яких відстає.

Правовий режим реалізації інвестиційного проекту регіонального розвитку – це інституціональний фінансово-правовий режим організації з розробки, оцінки, відбору та реалізації (моніторингу) інвестиційного проекту, що оформлений як документ за встановленою законодавством формою, яким визначаються дії учасників цього проекту, а також ресурси, необхідні для досягнення цілей проекту протягом встановлених строків та які потребують спеціального податково-правового регулювання з наданням пільг, преференцій та гарантій щодо реалізації прав інвесторів, кошти яких залучаються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шевченко О. В., Бахур Н. В. Удосконалення функціонування державного фонду регіонального розвитку. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/dfrr.pdf> (дата звернення 31.05.2023).

2. Regulation (EU) No 1301/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the European Regional Development Fund and on specific provisions concerning the Investment for growth and jobs goal and repealing Regulation (EC) No 1080/2006. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013R1301> (дата звернення 31.05.2023).

Світлана ЗАДЕРЕЙКО

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри публічного та міжнародного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Роль волонтерів по всьому світу є неоціненною в вирішенні складних гуманітарних задач по різного роду допомозі людям. Особливо важливим є участь волонтерів у допомозі та мінімізації наслідків збройних конфліктів. Для України питання волонтерської допомоги особливо гостро постало з початку збройної агресії в 2014 році, а небувалих масштабів волонтерська діяльність отримала після 24 лютого 2022 року. Так, за даними Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва, близько 61% українців так чи інакше долучалися до волонтерської допомоги військовим чи своїм співгромадянам: є ті, хто допомагав фізичною роботою (близько 10%), хто фінансово - 31%, а хтось і фінансово, і роботою (20%) [1]. Таким чином, війна згуртувала та зміцнила громадську позицію багатьох українців, а їх власне прагнення бути корисним в боротьбі з агресором – сприяло розвитку волонтерської діяльності, розширило види волонтерської допомоги та підвищило участь громадського суспільства в обороноздатності держави.

Втім, наразі, актуальним питанням постала законодавча ініціатива по реєстрації волонтерів в Реєстрі волонтерів та виникненню питання оподаткування благодійної та волонтерської допомоги. На нашу думку, дані